

בש"פ 8221/15 - רפיק סלאימה נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון
בש"פ 8221/15

לפני: כבוד השופט י' דנציגר

המבקש: רפיק סלאימה

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות לערור על החלטת בית המשפט המחוזי
בירושלים בעמ"ת 49035-11-15 מיום 24.11.2015
שניתנה על ידי כבוד השופטת ת' בזק-רפפורט.

בשם המבקש: עו"ד ראובן בר-חיים

בשם המשיבה: עו"ד עילית מידן

החלטה

לפני בקשת רשות לערור על החלטת בית המשפט המחוזי (השופטת ת' בזק-רפפורט) שניתנה ביום 24.11.2015 בעמ"ת 49035-11-15, בגדרה קיבל בית המשפט את ערר המשיבה על החלטת בית משפט השלום (השופט מ' כדורי) מיום 22.11.2015 שהורה על שחרור העורר לחלופת מעצר.

רקע והליכים קודמים

1. נגד המבקש הוגש כתב אישום לבית משפט השלום. בכתב האישום יוחסו למבקש עבירה של החזקת נשק לפי סעיף 144(א) רישא לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין) ועבירה של שיבוש מהלכי משפט לפי סעיף 244 לחוק העונשין. על פי המתואר בכתב האישום עובר ליום 2.11.2015 ועד ליום 10.11.2015 בשעה 10:30 החזיק המבקש בשני רובי ציד מאולתרים במקום מוחבא בחנין ציבורי הסמוך לביתו ברחוב צ'אלח א-דין בירושלים.

עמוד 1

בנוסף, החזיק המבקש בארון בחדר השינה שלו 4 כדורי רובה Gauge 12, המתאימים לאחד מרובי הצייד (להלן: הכדורים), כשאלו מוחבאים בתוך בגד מקופל השייך למבקש. במעשיו אלו החזיק המבקש בנשק בלא רשות על פי דין. עוד תואר בכתב האישום כי ביום 16.11.2015 במהלך חקירתו של המבקש בגין האירוע המתואר לעיל, בוצע עימות בינו לבין בנו א'. בטרם החל העימות נשמע המבקש קורא לעבר בנו "אם תדבר מילה אני אזיין אותך". לאחר מכן שתקו השניים לאורך כל העימות. במעשיו אלו נטען כי המבקש עשה דבר בכוונה להכשיל הליך משפטי.

2. במקביל הוגשה בקשה למעצרו של המבקש עד לסיום ההליכים נגדו. בבקשה טענה המשיבה כי קיימות ראיות לכאורה להרשעת המבקש במיוחס לו. מנגד המבקש נסמך על החלטת השופטת שפירא בעניינו במ"י 24714-11-15 מיום 19.11.2015 אשר סברה כי יש לשחררו לחלופת מעצר הואיל ועוצמת התשתית הראייתית בתיק מוחלטת משאין ראיות פורנזיות הקושרות את המבקש לרובי הצייד שנתפסו בחניון מחוץ לבית.

3. בהחלטתו מיום 22.11.2015 קבע בית משפט השלום כי בחינת חומר הראיות מלמדת על התקיימותן של ראיות לכאורה בעוצמה גבוהה לנוכח העובדה שארבעת הכדורים שנתפסו בביתו מתאימים לאחד מרובי הצייד שנתפסו בחוץ. כן ציין בית המשפט כי שתיקתו של המבקש שעה שנדרש לתחמושת שנמצאה במהלך חקירתו מחזקת את עוצמת הראיות. עם זאת, בית המשפט ראה לאמץ את עמדת השופטת שפירא בדבר החולשה הקיימת בתשתית הראייתית משרובי הצייד נמצאו במקום אליו קיימת גישה גם לאחרים מלבד המבקש. הוטעם כי מדובר בראיה נסיבתית אשר בשלב בו מצוי הדיון לא ניתן לומר כי יש בה עוצמה המובילה למסקנה ברורה בדבר סיכויי הרשעת המבקש ובהתאמה לקבלת בקשת המשיבה. לבסוף, בית המשפט התרשם מן המפקחים שהוצעו והורה על שחרורו של המבקש לחלופת מעצר בית מלא בבית אביו בוואדי ג'וז ברחוב אל חירי בירושלים, תחת פיקוחם של הוריו. כן הורה בית המשפט כי שירות המבחן יגיש תסקיר מעצר בעניינו של המבקש בתוך 30 ימים לצורך בחינת אפשרות יציאתו לעבודה במהלך מעצר הבית. לבקשת המשיבה הורה בית המשפט על עיכוב ביצוע ההחלטה עד ליום 23.11.2015 בשעה 10:00.

4. בו ביום הגישה המשיבה ערר על ההחלטה, ובית המשפט המחוזי קיבל את עררה בהחלטתו מיום 24.11.2015. בתוך כך, עמד בית המשפט על הראיות המצויות נגד המבקש ובכללן: הכדורים שנמצאו בארונם בתוך בגד מקופל; שתיקתו וניסיונו להרחיק עצמו משנשאל לפשר הימצאותם; רובי הצייד המאולתרים (שעונים על הגדרת נשק לפי חוות דעת מומחה) שנמצאו בחניון בו המבקש מחנה את רכבו; התאמת הכדורים לאחד מרובי הצייד; הכחשת המבקש לקיומו של קשר לכדורים ולרובים והימנעותו ממתן הסבר להם לצד התנהלותו במהלך החיפוש בביתו - לפי דו"ח החיפוש היה לחוץ מאוד, הזיע וידיו רעדו - ותשובתו כי יש לו אבן בכליות כשנשאל לסיבה, שאותה הכחיש ביום למחרת וכן במהלך הדיון, תוך שטען כי עבר ניתוח; תמליל השיחה בין המבקש לבנו שעה שנחקרו במשטרה, בו נשמע המבקש מזהיר את בנו לא לומר מילה ומרגיע אותו כי לכל היותר הוא יקבל שישה חודשים עד שנה; מזכר מיום החיפוש בו מופיעים עוד חילופי דברים חשודים בין המבקש לבנו; סרטון מיום 2.11.2015 בו נצפה המבקש מחנה את רכבו בסמוך למקום בו נמצאו רובי הצייד, יוצא מרכבו והולך בניגוד לכיוון ביתו אל עבר נקודה שממנה לכאורה ניתן היה להשקיף על מקום הימצאותם של רובי הצייד, ורק לאחר מכן הלך לביתו.

5. בית המשפט המחוזי ציין כי הגם שמדובר בראיות נסיבתיות, אין הדבר מונע את מעצרו של המבקש עד לסיום ההליכים נגדו. נקבע כי צירופן יחד של הראיות לצד שתיקתו של המבקש מהווים תשתית ראוייה שאין בה חולשה ראייתית, ובסיס איתן להרשעתו של המבקש במיוחס לו. בית המשפט עמד על המסוכנות הגלומה בעבירות החזקת נשק והורה על מעצרו של המבקש עד לסיום ההליכים נגדו משאין הצדקה לשחרורו של המבקש לחלופת מעצר בנסיבות.

מכאן הבקשה שלפני.

טענות המבקש

6. המבקש - באמצעות בא כוחו, ראובן בר-חיים - טוען כי מדובר במקרה חריג בו ניתנו שלוש החלטות שיפוטיות בדבר עוצמת הראיות לכאורה נגדו, כאשר בשניים מהן הוחלט כי הראיות בתיק חלשות ומחייבות את שחרורו לחלופת מעצר ואילו באחרונה נפסק ההפך. נטען כי מדובר ב"נסיבה מיוחדת" המצדיקה את קבלת הבקשה.

7. לגוף הבקשה טוען המבקש כי החלטת בית המשפט המחוזי מוטעית באופן התייחסותה לשיקולים הרלבנטיים בהליך שבנדון: ראיות לכאורה, עילת מעצר וחלופת מעצר, ומצדיקה את קבלת הבקשה. לענין הראיות לכאורה, נטען כי אותן הראיות עמדו גם לנגד עיניהם של שופטי השלום, אלא שהם סברו כי קיימת חולשה בתשתית הראייתית. לשיטת המבקש סתירה זו מחייבת בחינה מעמיקה של הראיות וקביעה מי מבין ההחלטות היא סבירה יותר. כן נטען כי סתירה מטה את הכף לטובת המבקש בהינתן שמדובר בראיות נסיבתיות שבהן יש לנקוט משנה זהירות בהליכי המעצר, אף במצב בו הנאשם שומר על זכות השתיקה. בהקשר זה מוסיף המבקש כי בית המשפט המחוזי ייחס משקל עודף לשתיקתו והתעלם מהמבחנים שנקבעו בהלכה לצורך מעצרו של המבקש בהתקיימותה של תשתית נסיבתית שאינה מצביעה להשקפתו על "סיכוי סביר להרשעה" כנדרש, גם בצירופן של כלל הראיות יחד. עוד מוסיף המבקש כי לכלל הראיות עליהן עמד בית המשפט קיימים הסברים המתיישבים עם חפותו של המבקש, כאשר חלקם ניתנו כבר, וחלקם יינתנו בהמשך ההליך. המבקש מדגיש את החולשה הקיימת לעמדתו בראיות שעליהן נסמך בית המשפט בהחלטתו: אשר לכדורים שנמצאו, נטען כי אין בהימצאותם די לצורך הרשעתו בהחזקה אסורה. מה גם שצוין על ידו כי אפשר שהם שייכים לילדיו שגרים עמו בביתו. יתרה מכך, נטען כי מתמליל העימות עם בנו א' מתחזקת הסברה כי הכדורים השתייכו לא'. באשר להתנהלות המבקש במהלך החיפוש, נטען כי היא סבירה לאור התפרצותם של כשלושים שוטרים לביתו. אשר לשיחה עם בנו, נטען שהיא מקימה חשד גם כלפי בנו. אשר לסרטון; נטען כי אין אפשרות לדעת לאן הסתכל. לאלה מוסיף המבקש כי בבדיקת ט"א שבוצעה לא נמצאו טביעות אצבעות של המבקש על הרובים או הכדורים, וכן דנ"א שנלקח טרם קשר אותו אליהם. כן נטען כי על פי דוח החיפוש הכדורים לא נמצאו בחדרו של המבקש אלא בחדר אחר, וצוין כי הדבר לא תועד במצלמות השוטרים. עוד צוין כי בסרטון החניה לא נצפה המבקש מתקרב למקום הימצאות רובי הציד בזמנים שפורטו בכתב האישום. כן נטען כי תרגילי החקירה שנעשו למבקש אינם חוקיים. לבסוף טוען המבקש כי על פי קביעת בית המשפט קיים לכל היותר "סיכוי סביר להרשעה" אשר אינו מספיק למעצר כשמדובר בראיות נסיבתיות.

8. לענין עילת המעצר, טוען המבקש כי עבירת "החזקת נשק" אינה יוצרת חזקת מסוכנות סטטוטורית, ובהינתן העובדה שמדובר ברובי ציד מאולתרים נטען שאין מדובר בעבירות בטחון, בפרט משאין בעברו של המבקש עניין בטחוני כלשהו. על כן נטען כי מדובר בעילת מעצר חלשה המצטרפת לראיות מוחלטות אשר אינה מצדיקה את מעצרו של המבקש. הודגש כי בהחלטת בית המשפט המחוזי אין התייחסות לעילת המעצר שמכוחה נעצר המבקש ובהתאמה למידת היעילות של החלופה שהוצעה, חרף טענה ברורה בנוגע להיעדר עילה בנסיבות.

9. לענין החלופה המוצעת, נטען כי בית משפט השלום בחן את הערבים בקפידה והם נמצאו ראויים. לשיטת המבקש הדבר נלמד מכך שבית המשפט פסל את אחד הערבים שהוצעו (אחיו של המבקש). משכך נטען כי בית המשפט המחוזי פעל בניגוד לדין שעה שפסל כל חלופה בלי לדון כלל בחלופה אפשרית והתאמתה האפשרית בנסיבות. מטעמים אלו, מתבקש בית המשפט לדון בבקשה ולהורות על שחרורו של המבקש לחלופה שנקבעה בהחלטת בית משפט השלום מיום 22.11.2015.

תגובת המשיבה

10. במענה טענה המשיבה - באמצעות באת כוחה, עו"ד עילית מידן - כי הבקשה אינה עומדת במבחנים שנקבעו בפסיקה להצדקת מתן רשות ערעור, משהיא תחומה לעניינו של המבקש בלבד ומשאין בעובדה שניתנו החלטות סותרות להקים עילה להצדקת הבקשה. לגוף הבקשה נטען כי צירוף הראיות והשתלשלותן מבססים תשתית ראייתית מספקת. הודגש כי הכדורים נתפסו במהלך חיפוש שנערך בבית המבקש, בתוך בגד מקופל בארוננו של המבקש

ועל כן חזקה שהכדורים שייכים למבקש. זאת בפרט משהמבקש אינו מספק הסבר המניח את הדעת לסיבת הימצאותם מוסלקים בארון ביתו וכן לנוכח התנהגותו החשודה במהלך החיפוש. לכך הוסיפה המשיבה את עובדת הימצאות רובי הצייד בחניון בו מחנה המבקש את רכבו; את מזכר הבהרת חוות דעת מז"פ בו נאמר כי הכדורים שנתפסו אצל המבקש זהים לכדורים שנורו מאחד מרובי הצייד שנתפסו; את תרגילי החקירה שבוצעו ובהם נשמע המבקש אומר לבנו א' שלא ידבר ומרגיע אותו בציינו כי לכל היותר יקבל שנה; ואת הכחשת המבקש כי הכדורים נתפסו בביתו ובהמשך את שתיקתו במהלך החקירות. באלה נטען שיש להוות ראיה מפלילה. כן נטען שעבירות נשק מקימות עילת מעצר. לצד אלה, מוסיפה המשיבה כי למבקש מיוחסת עבירה נוספת של שיבוש מהלכי משפט ועל כן סבורה המשיבה כי אין בכוח של חלופת מעצר לאיין את המסוכנות העולה מהמבקש.

דיון והכרעה

11. לאחר שעיינתי בנימוקי הבקשה, בטיעוני הצדדים לפני ובהחלטות הערכאות השונות, ולאחר שבחנתי בעיון את תיק החקירה שהוגש לעיוני, לרבות הסרטונים והתמלולים שצורפו, הגעתי לכלל מסקנה כי דין בקשת רשות הערר להתקבל, כי יש לדון בבקשת רשות הערר כאילו היתה ערר וכי דין הערר להתקבל מהטעמים הבאים.
12. כידוע, על פי סעיף 53(א1)(1) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים), ביקורת שיפוטית על החלטתו של בית המשפט המחוזי בערר על החלטת בית משפט השלום תתאפשר ברשות בלבד. זאת בהתאם לאמות המידה שנקבעו בר"ע 103/82 חניון חיפה בע"מ נ' מצת אור (הדר חיפה) בע"מ, פ"ד לו(3) 123 (1982), קרי, מקום שהבקשה מעוררת שאלות החורגות מעניינו הפרטני של המבקש, אך לא רק. כך, נפסק שיש להתיר רשות ערעור במקרים מיוחדים, בהם החלטת בית המשפט המחוזי פוגעת בזכויות הנאשם למעלה מן הנדרש לצורך הגנה על האינטרס הציבורי [ראו: בש"פ 6698/14 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 12 והאסמכתאות המופיעות שם (13.10.2014)]. סבורני כי מקרה זה נכנס בגדרם של מקרים אלו.
13. ככלל, במסגרת החלטה על מעצרו של אדם עד לתום ההליכים נגדו, ראשית יש להצביע על קיומן של ראיות לכאורה להוכחת האשמה וכן על קיומה של עילת מעצר [סעיף 21 לחוק המעצרים]. שנית יש להראות שאין בכוחה של חלופת מעצר להפחית באופן ניכר את הטעמים העומדים בבסיסה של עילת המעצר. זאת, כאשר מתקיים יחס ישר והפוך בין "עוצמתה" של עילת המעצר - כגון מידת החשש להימלטות מן הדין, החשש לשיבוש הליכי המשפט או המסוכנות הנשקפת מן הנאשם - לבין מידת נכונותו של בית המשפט לשקול חלופת מעצר. בהתאם לכך, ככל שיפחת משקלן של הראיות לכאורה ייטה בית המשפט להורות על שחרור לחלופת מעצר ולהפך [ראו, למשל: בש"פ 6695/14 גריב נ' מדינת ישראל, פסקה 8 והאסמכתאות המופיעות שם (12.10.2014)]; בש"פ 1273/14 דסוקי נ' מדינת ישראל, פסקה 27 (4.3.2014) (להלן: עניין דסוקי)].
14. אשר לעוצמת הראיות בתיק; לאחר בחינת כלל החומר נראה כי הכדורים שנתפסו מוסלקים בבית המבקש מתאימים לרובה הצייד שנתפס ושלגביו נקבע כי הוא עונה להגדרת "נשק" לפי סעיף 144(א) רישא לחוק העונשין. בכך, יש להוות ראיה מפלילה בעוצמה גבוהה נגד המבקש. כמו כן, צפיתי בסרטון אשר בו נראה המבקש יוצא מרכבו, פונה בכיוון הנגדי לכיוון ביתו, עוצר ומתצפת מספר שניות אל עבר נקודה כלשהי המצויה באזור בו נמצאו הנשקים. אכן, מאיכות התמונה קשה לעמוד בדיוק על נקודת ההסתכלות, אך דומני שאין ספק בדבר כך שהכיוון הכללי אליו הסתכל המבקש כולל את המקום שבו הוחבאו ונתפסו רובי הצייד, בניגוד לנטען על ידו. כן צפיתי בחקירה שנערכה למבקש ביום 16.11.2015, אשר במסגרתה התקיים העימות עם בנו א', ושמעתי כי אמירתו "אם תדבר מילה אני אזיין אותך" נאמרה בטון מאיים. לכך יש להוסיף את הכחשת המבקש להימצאות הכדורים בביתו והגרסה שנתן בעת החיפוש עצמו, את בחירתו לשמור על זכות השתיקה בהמשך, ואת תמלולי תרגילי החקירה שנערכו בינו לבין בנו, בהם נשמע המבקש אומר לבנו ש"מקסימום אני אקבל שנה, או שישה חודשים". במכלול הדברים, דומני כי התמונה המצטיירת מן הראיות הנסיבתיות הקיימות בתיק היא תמונה הנוטה להיות מרשיעה. במיוחד משהמבקש מסרב לספק הסבר אחר לדברים

והסברים שניתנו על ידו במהלך החקירות אינם מתיישבים עם ההיגיון [ראו עניין דסוקי פסקה 24]. יתרה מכך המבקש חזר בו מן ההסבר שניתן על ידו כאשר במהלך חקירתו מיום 14.11.2015 הכחיש שאמר במהלך החיפוש "זה אולי של ילדים, משחק אני יודע".

15. לפיכך, סבורני כי מתקיימת תשתית ראייתית בעלת עוצמה בלתי מבוטלת הקושרת את המבקש לרובי הצייד שנמצאו בחניון. עם זאת לא ניתן להתעלם מהעובדה שטרם נתקבלה ראיה ישירה שקושרת את המבקש לרובי הצייד שנתפסו במקום ציבורי חרף בדיקת טביעת האצבעות שנערכה וכן דגימת הדנ"א שנלקחה, על אף שדגימה זו עודנה מצויה בבירור. כך גם לא ניתן להתעלם מטענת המבקש כי תרגיל החקירה מעורר חשד גם כלפי הבן, בבחינת אב המבקש לגונן על בנו, בלא שאטע מסמרות. לטעמי, בשלב בו מצוי התיק מדובר בחולשה ראייתית אותה ראוי לברר במסגרת ההליך העיקרי. כך גם באשר לטענה בדבר חוקיות תרגילי החקירה מיום החיפוש, 10.11.2015, וכן מיום העימות, 16.11.2015. אוסיף, כי לעניין זה הגישה המשיבה במהלך הדיון שנערך לפני היתרים לביצועם חתומים על ידי קציני משטרה כנדרש בסעיף 8 לחוק האזנת סתר, התשל"ט-1979. אציין שבין היתרים אלו קיים היתר החתום על ידי שוטר בדרגת רב פקד והמתייחס לתרגיל שנערך ביום 12.11.2015, אך כאמור על טענות אלה להתברר במסגרת ההליך העיקרי. לבסוף, באיזון הכולל של כלל הראיות סבורני כי הן אינן מצדיקות בשלב זה להחזיק את המבקש במעצר עד תום ההליכים נגדו בלא שתיבחן חלופת מעצר, וכי בשלב זה הכף נוטה לשחרורו של המבקש לחלופת מעצר, בשונה מקביעת בית המשפט המחוזי.

16. אשר לעילת המעצר; בית המשפט המחוזי עמד על מסוכנות המבקש הנובעת מעבירת החזקת הנשק המיוחסת לו בכתב האישום, ועל בסיסה בלבד קבע שאין מקום לבחינת חלופת מעצר בלי שנדרש לטיבה של החלופה שנקבעה בהחלטת בית משפט השלום. אכן, מדובר בעבירה חמורה המקימה חזקת מסוכנות סטטוטורית בהתאם לסעיף 21(א)(1)(ג)(2) לחוק המעצרים. כמו כן, על פי הרישום הפלילי שהוגש לעיוני למבקש עבר פלילי הכולל מספר הרשעות שהאחרונה מביניהם משנת 2009. אולם בכך כאמור אין לפסול מכל וכל אפשרות בחינתה של חלופת מעצר בנסיבות, בפרט משלא נטען כי קיים חשש להימלטות המבקש מאימת הדין או לשיבוש הליכים. בהקשר זה אטעים כי טענת המשיבה בדבר המסוכנות המוגברת הנשקפת מהמבקש נוכח האישום הנוסף המייחס לו שיבוש מהלכי משפט, נעוצה בעבירה העולה מחומרי החקירה - שעל חוקיותה משיג המבקש - בקשר עם העבירה העיקרית של החזקת נשק המיוחסת לו.

17. אשר לחלופת המעצר; בית משפט השלום חקר את הורי המבקש אשר הוצעו לשמש כמפקחים בתקופת המעצר ומצא אותם כראויים לשמש בתפקיד זה. בהינתן העובדה שעילת המעצר בעניינו של המבקש מתמקדת במסוכנות הנשקפת ממנו על רקע העבירה המיוחסת לו בכתב האישום, ובהינתן החולשה הראייתית המסויימת הקיימת לצד קביעה זו של בית המשפט, אשר ממנה עולה כי יש בחלופה המוצעת לאיין את מסוכנות המבקש; דומני כי יש להורות על שחרורו של המבקש לחלופת המעצר שנבחרה בבית אביו כפי קביעת בית המשפט מיום 22.11.2015. יחד עם זאת, לצורך הידוק החלופה ראיתי להוסיף על התנאים המגבילים לפיהם הורה בית המשפט על שחרורו של המבקש למעצר בית מלא בבית אביו בוואדי ג'וז.

18. סוף דבר - הבקשה מתקבלת. המבקש ישוחרר לחלופת מעצר בתנאים שנקבעו בהחלטת בית משפט השלום מיום 22.11.2015 בשינויים הבאים, ורק לאחר שעמד בכולם:

(א) הפקדת פיקדון במזומן בסך של 15,000 ש"ח במקום 7,500 ש"ח.

(ב) התחייבות עצמית וערבויות צד ג' בסך של 15,000 ש"ח כל אחת במקום 10,000 ש"ח.

ניתנה היום, ג' בטבת התשע"ו (15.12.2015).

ש ו פ ט
